

u uho i lakše se pamti. Spomenimo i to da je jedan sonet iz ove zbirke (Stablo bez grana) objavljen na koričnoj stranici časopisa Jezik (br. 3, lipanj 2012.).

Premda ocjenjivačica Dubravka Sesar doživljava knjigu ponajprije kao poeziju, i to tematski i poetski originalnu, a potom kao didaktičko štivo, ipak se ta zbirka treba doživljavati kao nerazdruživo jedinstvo jednoga i drugoga. S time se, očito, i ona slaže. Tako je doživljava i ugledni naš znalac hrvatske književnosti Krešimir Bagić, naslovivši

svoj osvrt Gramatika i poetika (Vijenac, god. XXII., br. 537., 2. listopada, 2014., str. 11.).

Knjiga je doista ukusna jezična pjesnička gozba za uho. Vrlo raznolika, zanimljiva i korisna. Stoga je toplo preporučujem svakom uhu i oku Jezikovih čitatelja. Prikaz bih završio u autorovu duhu:

Hvale je vrijedna knjiga
što Zlatko je Vidulić stvorio:
Za čast jezika svoga
na sve se načine bori.

Mile Mamić

**HRVATSKI JEZIČNI SAVJETI
– SVAKODNEVNO PRIMJENJIV,
PRAKTIČAN I SUVREMEN JEZIČNI
SAVJETNIK**

**Sanda Ham, Jadranka Mlikota,
Borko Baraban, Alen Orlić, Hrvatski
jezični savjeti, ŠK, Zagreb, 2014., 187 str.**

Da skrbi o hrvatskoj jezičnoj kulturi nikada nije suviše, dokazuje i nedavni tiskarski potez Školske knjige i njezine urednice Dunje Merkler. Riječ je o objelodanjivanju najnovijega jezičnoga savjetnika iz pera četvero autora: Sande Ham, Jadranke Mlikote, Borka Barabana i Alena Orlića. Kao rezultat njihova jezičnoistraživačkoga i jezičnosavjetničkoga rada nastali su Hrvatski jezični savjeti, djelo koje je plod dvogodišnjega jezičnoga savjetništva na stranici časopisa Jezik na Facebooku, kako to sami autori u predgovoru ističu: nastanak toga ukoričenja potaknut je brojnim jezičnim dvojabama i upitima pristiglima na navedenu stranicu Facebooka od strane šire hrvatske jezične publike.

Djelo se sastoji od predgovora, uvodnoga poglavlja Riječi hrvatske, 112 jezičnih savjeta i, na kraju, rječnika.

U uvodnom poglavlju, naslovljenom Riječi hrvatske, Sanda Ham čitatelja nakratko vodi u povijest hrvatske leksikografije 19. stoljeća, zaustavljajući se na njezinim ključnim trenucima – kada se svojim dodatnim, novostvorenim leksičkim korpusom hrvatski književni jezik uspijeva priključiti suvremenim jezicima europske civilizacije, a zahvaljujući nepokolebljivosti i upornosti prvih naših suvremenih leksikografa. Autorica čitatelja upoznaje s leksičkim postupcima tih marnih tvoraca hrvatskoga rječničkoga blaga i načinima nastajanja novih hrvatskih riječi, povezujući tako leksičku prošlost i sadašnjost, u kojoj se i danas na uporabu čitatelju nudi mnoštvo spontano nastalih hrvatskih novotvorenica te zamjena za tuđice. S. Ham upozorava na nužnost nastanka novih riječi koje su neizostavni leksički pribor novim suvremenim tehnologijama, čime se jezik bogati, no upozorava i na drukčiju presudnost izvanjezičnih utjecaja na hrvatsko rječničko blago, onu kojoj je najčešće bio

negativan odraz politički uvjetovano prekrajanje rječničkoga korpusa na štetu posebnosti hrvatskoga jezika.

Odabir primjera za 112 jezičnih savjeta najvećim su dijelom odredili konkretni upiti poslani Jezikovim urednicima na Facebook-ove stranice časopisa. O manjem dijelu zastupljenih savjeta pisano je već u prethodnim suvremenim hrvatskim jezičnim savjetnicima, a ovdje su sada ti savjeti doneseni na drukčiji, nov način i u popularnu ruhu. Najveći je pak broj savjeta potaknut novonastalim jezičnim dvojbama ili je rezultat novozapažene pogriješne uporabe. Autori su si postavili zadaću odrediti oblik (ili riječ) pravilniji od drugih, odnosno dati jednom obliku prednost pred drugim ili im pak obama odrediti normativno supostojanje – i oni su stručno i kompetentno odgovorili na nju. Na to je utjecalo dugogodišnje stručno i znanstveno iskustvo ili višegodišnji jezično-savjetnički rad pojedinoga autora.

Savjeti obasežu jezične jedinice svih razina: fonološke, morfološke, tvorbene, sintaktičke, leksičke, pravopisne i pravogovorne. U procjeni veće poželjnosti i ispravnosti pojedinoga rješenja ili davanja prednosti jednomu pred drugim autori su se stručno i sustavno vodili utemeljenim načelima jezične pravilnosti. Preporučeni oblici i riječi verificirani su prema korpusu hrvatskih pisaca i leksikografa.

Pretraživanje jezičnih primjera u savjetniku omogućeno je dvama načinima: autori su u Kazalu savjete abecedno rasporedili te su na kraju knjige još dodali i Rječnik obrađenih primjera.

Uz svaki jezični savjet donosi se i ime autora. Iako se ni u kojem trenutku autori ne odmiču od znanstvene utemeljenosti predloženih rješenja, savjeti su napisani kratko, jednostavnim jezikom i stilom, s podosta vedrine, pokatkada i duhovitosti, što je posebno prihvatljivo širokoj čitateljskoj publici. Suautorstvom više jezikoslovaca i izmjenom savjetodavnih tekstovnih obrazaca izbjegla se monotonost i ukalupljenost teksta, djelo je dobilo na živosti i dinamičnosti pa će zadržati pozornost i mlađeg čitatelja.

Posebna se briga vodila o grafičkom izgledu stranica, pa se u odnosu na sve prethodne savjetnike donose nova i zanimljiva rješenja. Stranice su prikladno i pregledno grafički oblikovane, a gotovo su svi jezični savjeti praćeni zanimljivim fotografijama, koje prije svega imaju ilustrativnu ulogu. Na kraju svakoga savjeta, pri dnu stranice, smještena je *svidalica* i *nesvidalica* – šaka s palcem okrenutim gore i dolje. Njezina je simbolika originalno i spretno iskorištena da čitatelja uputi na pravilno, preporučeno ili pak na nepravilno, nepreporučeno jezično rješenje, a istodobno ga i podsjeća na novu hrvatsku zamjenu za raširenu tuđicu iz engleskoga jezika (*like*) na Facebooku.

Imajući na umu činjenicu kako je danas u hrvatskoj pisanoj i govorenoj riječi potrebno uložiti podosta intelektualnoga napora da bi se ostvarila jezična korektnost, autori su odlučili sastaviti praktičan, primjenjiv i koristan jezični savjetnik, vodeći se pritom načelom zanimljivosti te grafičke privlačnosti i originalnosti. Time će svakako pobuditi zanimanje i mlađega čitateljstva.

Dubravka Smajić